ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ : HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ
MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Ζ' ΙΟΥΝΙΟΣ 1932 ΤΕΥΧΟΣ 78

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
1932

Η ΠΡΟΣΥΝΟΔΟΣ

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣΘΕΙΣΑ
ΑΝΑΒΟΛΗ ΑΥΤΗΣ

ΚΑΤΑ τὰ ἐν καιρῷ ἀποφασισθέντα καὶ διὰ τῶν Ἐγκυκλίων Γραμμάτων τῆς 7ης Φεβρουαρίου 1931, ἀριθμ. 226, καὶ 3ης Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀριθμ. 2026, ἀνακοινωθέντα πάσαις ταῖς Ὀρθοδόξοις Αὐτοκεφάλοις Ἐκκλησίαις, τῇ 19ῃ παρόντος μηνὸς Ἰουνίου, ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, ἐπρόκειτο ἵνα συνέλθῃ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Βατοπεδίου, ἡ Προσύνοδος. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐκκλησίαι ἀπὸ μακροῦ εἶχον ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ ἐν τῇ Διορθοδόξῳ Ἐπιτροπῇ καθορισθὲν πρόγραμμα θὰ ἀπασχολήσωσι τὴν Προσύνοδον, αἱ πλεῖσται δὲ εἶχον ὁρίσῃ καὶ τοὺς εἰς αὐτὴν ἰδίους ἀντιπροσώπους.

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ συνεχιζομένη ὅμως ἔκρυθμος ἔν τισι τῶν Ἐκκλησιῶν ἐσωτερικὴ κατάστασις, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ σχετικῶς πρὸς ἄλλας Ἐκκλησίας ἐπισυμβάντα ἔκτακτα γεγονότα, κατέστησαν τὰς Ἐκκλησίας ταύτας τοσοῦτον ἐμπεριστάτους, ὥστε νὰ καταστῇ ἐπιβαλλομένη ἀναβολή τις τῆς Προσυνόδου εἰς εὐθετώτερον διὰ πάσας τὰς Ἐκκλησίας χρόνον, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τῆς Προσυνόδου ᾖ πληρεστέρα.

Διαπιστῶσαν τὴν ἀνάγκην ταύτην τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, προήχθη ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ 2ας παρόντος μηνὸς Ἰουνίου, εἰς ἀναβολήν τινα

τῆς Προσυνόδου καὶ ἀπηύθυνε πάσαις ταῖς ἀδελφαῖς Αὐτοκεφάλοις Ἐκκλησίαις τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα :

«Τινὲς Ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν, παρὰ σφοδρὰν αὐτῶν »ἐπιθυμίαν, ἀδυνατοῦσι μετασχεῖν Προσυνόδου λόγῳ »ἐμπεριστάτου αὐτῶν. Συνεπείᾳ τούτου φρονοῦμεν ἐπι»βάλλεται ἀναβολή τις αὐτῆς».

Πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι ἀπήντησαν συμφωνοῦσαι ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναβολῆς. Καὶ οὕτως ὁμοφώνῳ γνώμῃ πασῶν τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἡ διὰ τὴν 19ην τοῦ παρόντος μηνὸς Ἰουνίου συγκληθεῖσα Προσύνοδος ἀνεβλήθη.

Ἡ ζωὴ ἡμῶν εἶναι ὁμοία πρὸς πλάκα ἐκκρεμοῦς ὡρολογίου. Οἱ δεῖκταί του εἶναι οἱ βραχίονες τοῦ Θεοῦ, διαρκῶς περιστρεφόμενοι. Ὁ ὡροδείκτης εἶναι ἡ χεὶρ τῆς δοκιμασίας· ὁ λεπτοδείκτης ἡ χεὶρ τοῦ ἐλέους. Βραδέως καὶ ἀσφαλῶς ἡ χεὶρ τῆς δοκιμασίας θὰ διέλθῃ καὶ ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ εἰς ἑκάστην περιστροφήν. Ὁ κώδων τοῦ ὡρολογίου κτυπᾷ τὴν ὥραν. Εἶναι ἡ ἐνθαρρυντικὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὁμιλεῖ εἰς τὴν δοκιμαζομένην ψυχήν μας ἀναγγέλλουσα τὴν θείαν παρουσίαν. Ἀλλὰ ταχύτερον καὶ ἐπανειλειμμένως διέρχεται ἡ χεὶρ τοῦ ἐλέους, ἐκχέουσα ἑξηκονταπλασίους εὐλογίας δι' ἕκαστον κτύπον δοκιμασίας ἢ συμφορᾶς. Καὶ ἀμφότεροι οἱ βραχίονες συνενοῦνται εἰς ἓν ἀσφαλὲς σημεῖον, τὴν μεγάλην καὶ ἀναλλοίωτον καρδίαν τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Αἱ δοκιμασίαι τῆς ζωῆς, ὅσον βαρεῖαι καὶ ἂν εἶναι, δὲν εἶναι ἀβάστακτοι δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κατανοοῦν τὴν βαθυτέραν σημασίαν των. Αὗται μᾶς ὁδηγοῦν εἰς τὴν βαθυτέραν κατανόησιν τῆς ζωῆς καὶ εἰς τὴν μετὰ χαρᾶς πάντοτε ἀτένισιν πρὸς τὸν Μεγάλον Θεόν.

Desmond Morse Boycott.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΤΗΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΔΙΟΡΙΣΘΕΙΣΗΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΝΤΟΥΑΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΣΥΣΚΕΨΙΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ

Ἡμεῖς οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Μικτὴν Δογματικὴν Ἐπιτροπὴν περὶ τῶν σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου ἐκθέτομεν τὰ ἀκόλουθα :

I·

ΟΡΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥ.

Διωρίσθημεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἑπομένων ἀποφάσεων τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ, τοῦ συγκροτηθέντος τῷ 1930 :

33 (β) Τὸ Συνέδριον παρακαλεῖ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας νὰ διορίσῃ ἀντιπροσώπους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅπως διορίσῃ ἀντιπροσώπους τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἵνα ἀποτελέσωσι Δογματικὴν Ἐπιτροπήν, ἥτις νὰ δυνηθῇ δι' ἀλληλογραφίας καὶ διὰ συσκέψεως νὰ παρασκευάσῃ κοινὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν θεολογικῶν σημείων ἐν οἷς ὑφίσταται διαφορὰ καὶ ἐν οἷς συμφωνία μεταξὺ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

33 (c) Τὸ Συνέδριον, ἅτε μὴ συγκληθὲν ὡς Σύνοδος ἐπὶ σκοπῷ ἐκδόσεως ἐκθέσεως ἐπαγγελλομένης νὰ καθορίσῃ διδασκαλίαν, ἀδυνατεῖ νὰ ἐκδώσῃ τοιαύτην ἐπίσημον ἔκθεσιν περὶ τῶν ἀντικειμένων τῶν μνημονευομένων ἐν τῇ περιλήψει τῶν συζητήσεων μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων ἀντιπροσώπων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας ἀφ' ἑτέρου, ἀλλ' ἀναγράφει ὅτι ἀποδέχεται τὰς δηλώσεις τῶν Ἀγγικανῶν Ἐπισκόπων, τὰς ἀναγραφομέ-

νας ἐν αὐτῇ ὡς ἐπαρκῆ ἔκθεσιν τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν μετ' αὐτῆς ἐν κοινωνίᾳ διατελουσῶν Ἐκκλησιῶν περὶ τῶν ἀντικειμένων ἐκείνων.

II

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΛΑΜΠΕΘ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔσχεν ὑπ' ὄψιν τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀνωτέρω μνημονευομένην Περίληψιν τῶν συζητήσεων καὶ πρὸς τούτοις τὰ Πρακτικὰ τῶν γενομένων συζητήσεων. Τὰ ἔγγραφα ἐκεῖνα ἐπισυνάπτει ὡς Παράρτημα εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην. Ἐπειδὴ ἡ Περίληψις ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ, δὲν νομίζομεν ὅτι ἔχομεν ἁρμοδιότητα ὅπως συζητήσωμεν αὐτήν. Καὶ ἐπιθυμοῦμεν ὅπως παραπέμψωμεν αὐτήν, ἵνα τεθῇ πρὸ τῆς συγκληθησομένης τυχὸν Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Συνελεύσεων (Convocations) καὶ ἄλλων Συνόδων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας.

III

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ (ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΗΣ) ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

Ἐν τῇ Περιλήψει, ἥτις ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ, ἐμνημονεύθη ἡ ἀποδοχὴ ὑπὸ εἰδικὰς περιστάσεις μελῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ Μυστήρια καὶ τὰς ἄλλας Ἱεροτελεστίας τῶν Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Κλήρου. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβε πρὸς τούτοις παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Fulham, ἐκπροσωποῦντος τὸ ἔργον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Βορείῳ καὶ τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ, παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Γιβραλτάρης ἐν σχέσει πρὸς τὴν Νοτίαν Εὐρώπην καὶ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Βορείου Ἰνδιάνας ἐξ ὀνόματος τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας ἐκθέσεις, δεικνυούσας τὸ ἐπεῖγον διευθετήσεων, οἷαι αἱ προταθεῖσαι χάριν τῆς πνευματικῆς ζωῆς πολλῶν οἵτινες τυγχάνουσιν ἀπομεμακρυσμένοι ἀπὸ τῶν ἱεροτελεστιῶν τῆς ἰδίας αὐτῶν Ὁμολογίας ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Ἐκκλησίαις. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιθυμεῖ ὅπως ὑποβάλῃ πάντα ταῦτα πρὸ τῶν Συνόδων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ παρακαλέσῃ αὐτάς, ὅπως ἀποφασίσωσιν ὡς οἷόν τε τάχιον περὶ τοῦ ἐπείγοντος τούτου προβλήματος.

IV

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

Τὸ καθῆκον τῆς Ἐπιτροπῆς, συνῳδὰ τοῖς ὅροις τοῦ διορισμοῦ αὐτῆς, εἶναι, ὅπως ἐξετάσῃ τὴν διδασκαλίαν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, καταγράψῃ τὰ σημεῖα ἐφ' ὧν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ μεταξὺ αὐτῶν συμφωνία, σημειώσῃ οἱασδήτινας διαφορὰς κεκτημένας σπουδαιότητα καὶ ὑποβάλῃ ταῦτα εἰς τὰς οἰκείας Ἐκκλησίας. Ταῦτα ἔχουσα πρὸ ὀφθαλμῶν ἡ Ἐπιτροπὴ συνεζήτησε :

(1) Τὴν Χριστιανικὴν Ἀποκάλυψιν,
(2) Γραφὴν καὶ Παράδοσιν,
(3) Τὸ Σύμβολον τῆς Ἐκκλησίας,
(4) Τὴν περὶ Ἁγίου Πνεύματος Διδασκαλίαν,
(5) Τὴν ποικιλίαν τῶν ἠθῶν καὶ νομίμων τῆς Ἐκκλησίας,
(6) Ζητήματά τινα σχετικὰ πρὸς τὰ Μυστήρια,

καὶ προβαίνει νῦν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν συμπερασμάτων αὐτῆς περὶ τῶν ἄνω σημείων.

(1) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ἀποδεχόμεθα τὴν Θείαν Ἀποκάλυψιν, ἥτις παρεδόθη ἡμῖν ἅπαξ καὶ ἐσαεὶ ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἀποδεχόμεθα αὐτήν, ὡς ἀπεκαλύφθη ἐν ταῖς Ἁγίαις Γραφαῖς καὶ ὡς ἐγνωρίσθη καὶ παρεδόθη παρὰ τῶν Ἀποστόλων ἐν τῇ Παραδόσει τῆς Ἐκκλησίας διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

(2) ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Συμφωνοῦμεν, ὅτι λαμβάνομεν τὴν Θείαν Ἀποκάλυψιν ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Παραδόσεως. Γραφὴν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὸν Κανόνα τῆς Γραφῆς, ὡς οὗτος ὡρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἐγένετο δεκτὸς ὑφ' ἁπάσης τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων βιβλίων, ἅτινα καλοῦνται ὁτὲ μὲν Δευτεροκανονικά, ὁτὲ δὲ Ἀναγινωσκόμενα, ἀποδεχόμεθα ὡσαύτως τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. «Ἀλλ' ἕνεκά γε, πλείονος ἀκριβείας προστίθημι καὶ τοῦτο γράφων ἀναγκαίως, ὡς ὅτι ἐστὶ καὶ ἕτερα βιβλία τούτων ἔξωθεν, οὐ κανονιζόμενα μέν, τετυπωμένα δὲ παρὰ τῶν πατέρων ἀναγινώσκεσθαι τοῖς ἄρτι προσερχομένοις καὶ βουλομένοις κατηχεῖσθαι τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον . . . καὶ ὅμως, ἀγαπητοί, κἀκείνων κανονιζομένων καὶ τούτων ἀναγινωσκομένων κ.τ.λ.» Καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἱερωνύμου : «Ecclesia legat

eos (libros) ad ædificationem plebis, non ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam», τ. ἔ. ἡ Ἐκκλησία (δύναται) νὰ ἀναγινώσκῃ τὰ βιβλία ἐκεῖνα εἰς οἰκοδομὴν τοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὐχὶ εἰς βεβαίωσιν τοῦ κύρους ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων».

Ἐφεξῆς οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας λέγουσιν: «Ἡ Ἁγία Γραφὴ περιέχει πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον εἰς σωτηρίαν: οὕτως ὥστε πᾶν ὅ,τι δὲν ἀναγινώσκεται ἐν αὐτῇ, οὐδὲ δύναται ν' ἀποδειχθῇ δι' αὐτῆς, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ζητῆται παρ' οὐδενὸς ὅτι δέον νὰ πιστεύηται ὡς Ἄρθρον Πίστεως ἢ νὰ θεωρῆται ὡς ἀπαιτούμενον ἢ ἀναγκαῖον εἰς σωτηρίαν». Ὡς λέγει ὁ Μέγας Ἀθανάσιος: «Αὐτάρκεις μὲν γάρ εἰσιν αἱ ἅγιαι καὶ θεόπνευστοι γραφαὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἀπαγγελίαν». Καὶ ἀλλαχοῦ: «Ταῦτα πηγαὶ τοῦ σωτηρίου, ὥστε τὸν διψῶντα ἐν τούτοις ἐμφορεῖσθαι λογίων· ἐν τούτοις μόνοις τὸ τῆς εὐσεβείας διδασκαλεῖον εὐαγγελίζεται· μηδεὶς τούτοις ἐπιβαλλέτω, μηδὲ τούτων ἀφαιρείσθω τι». Καὶ ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Αὐγουστῖνος: «In eis quæ aperte in scripturis positæ sunt inveniuntur illa omnia, que continent fidem, moresque vivendi, spem scilicet atque caritatem», τ. ἔ. «ἐν ἐκείνοις ἅτινα σαφῶς κεῖνται ἐν ταῖς Γραφαῖς πάντα εὕρηνται ἅτινα συγκροτοῦσι πίστιν καὶ ἠθικήν, ἤτοι ἐλπίδα καὶ ἀγάπην».

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας λέγουσιν: «Ἡ Ἁγία Γραφὴ συμπληροῦται, διασαφηνίζεται καὶ ἑρμηνεύεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως». Ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Βασίλειος: «Τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πεφυλαγμένων δογμάτων καὶ κηρυγμάτων, τὰ μὲν ἐκ τῆς ἐγγράφου διδασκαλίας ἔχομεν, τὰ δὲ ἐκ τῆς τῶν Ἀποστόλων παραδόσεως διαδοθέντα ἡμῖν ἐν μυστηρίῳ παρεδεξάμεθα. Ἅπερ ἀμφότερα τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ἔχει πρὸς τὴν εὐσέβειαν, καὶ τούτοις οὐδεὶς ἀντερεῖ ὅστις γε κἂν κατὰ μικρὸν γοῦν θεσμῶν ἐκκλησιαστικῶν πεπείραται. Εἰ γὰρ ἐπιχειρήσαιμεν τὰ ἄγραφα τῶν ἐθῶν, ὡς μὴ μεγάλην ἔχοντα τὴν δύναμιν, παραιτεῖσθαι, λάθοιμεν ἂν εἰς αὐτὰ τὰ καίρια ζημιοῦντες τὸ Εὐαγγέλιον, μᾶλλον δὲ εἰς ὄνομα ψιλὸν περιστῶντες τὸ κήρυγμα. Οἷον (ἵνα τοῦ πρώτου καὶ κοινοτάτου πρῶτον μνησθῶ) τῷ τύπῳ τοῦ Σταυροῦ τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠλπικότας κατασημαίνεσθαι, τίς ὁ διὰ γράμματος διδάξας; Τὸ πρὸς ἀνατολὰς τετράφθαι κατὰ τὴν προσευχήν, ποῖον ἡμᾶς ἐδίδαξε γράμμα; Τὰ τῆς ἐπικλήσεως ῥήματα ἐπὶ τῇ ἀναδείξει τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας, καὶ τοῦ ποτηρίου τῆς εὐλογίας, τίς τῶν ἁγίων ἐγγράφως ἡμῖν καταλέλοιπεν; Οὐ γὰρ δὴ τούτοις ἀρκούμεθα, ὧν ὁ Ἀπόστολος ἢ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπεμνήσθη, ἀλλὰ καὶ προλέγομεν, καὶ ἐπιλέγομεν ἕτερα ὡς μεγάλην ἔχοντα πρὸς τὸ μυστήριον τὴν ἰσχύν, ἐκ τῆς ἀγράφου διδασκαλίας παραλαβόντες».

Μετὰ τὰς γενομένας ὡς ἀνωτέρω δηλώσεις συνεφωνήσαμεν εἰς τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν :

Πᾶν πρὸς σωτηρίαν ἀναγκαῖον εὕρηται ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, ὡς αὕτη συμπληροῦται, διασαφηνίζεται καὶ ἐννοεῖται ἐν τῇ Ἱερᾷ Παραδόσει ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἰκοῦντος Ἁγίου Πνεύματος.

Συμφωνοῦμεν ὅτι, λέγοντες Ἱερὰν Παράδοσιν, ἐννοοῦμεν τὰς ἀληθείας, αἵτινες κατῆλθον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τῶν Ἀποστόλων διὰ τῶν Πατέρων, αἵτινες ὁμολογοῦνται ὁμοφώνως καὶ συνεχῶς ἐν τῇ ἀδιαιρέτῳ Ἐκκλησίᾳ καὶ διδάσκονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Συμφωνοῦμεν ὅτι, οὐδὲν τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ Παραδόσει ἀντιφάσκει πρὸς τὰς Γραφάς. Καίτοι ἀμφότεραι αὗται δύνανται λογικῶς νὰ ὁρισθῶσι καὶ διακριθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ὅμως δὲν δύνανται νὰ χωρισθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων οὐδ' ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

(3) ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Συμφωνοῦμεν ἀποδεχόμενοι ὡς Σύμβολον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐκεῖνο ὅπερ καλεῖται ἔστιν ὅτε τῆς Νικαίας καὶ ἄλλοτε τῆς Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως, ὅπερ ἐξετέθη ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τῆς ὅλης Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀποδεχόμεθα τὴν κατωτέρω ἔκθεσιν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ἐν σχέσει πρὸς τὸ Σύμβολον : «Τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας τε καὶ ἐμμελείας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντων, ὥρισεν ἡ Ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν, ἤγουν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέροις». Ἀναγνωρίζομεν ἐντεῦθεν ὅτι εἶναι παράνομον ὅπως Ἐκκλησία τις ἐκθέσῃ ἄλλο τι Σύμβολον ὡς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἢ προσθέσῃ ἢ ἀφαιρέσῃ τι ἀπὸ τοῦ Συμβόλου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι παράνομον ὅπως Ἐκκλησίαι τινὲς μεταχειρίζωνται ὡς Σύμβολον Βαπτίσματος ἄλλο τι Σύμβολον σύμφωνον πρὸς τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκεῖνο ὅπερ καλεῖται Σύμβολον τῶν Ἀποστόλων. Οὐδ' εἶναι παράνομον ὅπως Ἐκκλησία τις μεταχειρίζηται ἄλλο τοιοῦτο γραπτὸν μνημεῖον ἐν ταῖς Ἀκολουθίαις τῆς Ἐκκλησίας ἢ χάριν τῆς διδασκαλίας τῶν πιστῶν, προϋποτιθεμένου ὅτι τοῦτο εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν Γραφὴν καὶ τὴν Παράδοσιν.

(4) Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.

Περὶ τῆς διαφορᾶς ἥτις ἐκράτησε μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ὡς πρὸς τὴν περὶ Ἁγίου Πνεύματος διδασκαλίαν, ἀναγράφομεν τὰς προτάσεις

αἵτινες ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Βόννῃ Συνεδρίου τοῦ συγκροτηθέντος ἐν ἔτει 1875. Ἀπορρίπτοντες πᾶσαν πρότασιν ἢ πάντα τύπον ἐκφράσεως ὑπονοοῦντα τὴν ὕπαρξιν δύο ἀρχῶν ἢ αἰτιῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι, θεωροῦμεν ἀποδεκτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ προγενεστέρων Ἑλλήνων Πατέρων, ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται (procedere) ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ.

(5) ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΗΘΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΩΝ ΕΝ Τῌ ΕΚΚΛΗΣΙᾼ.

Διακρίνομεν δύο εἴδη ἐκκλησιαστικῶν «ἠθῶν καὶ νομίμων» —ἐκεῖνα δηλονότι τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν Ἅγιον Φώτιον ἐρείδονται ἐπὶ τῆς αὐθεντίας γενικοῦ ἢ καθολικοῦ ψηφίσματος καὶ εἶναι ὑποχρεωτικὰ διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν· καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἔχουσι τοπικὸν μόνον χαρακτῆρα καὶ τὰ ὁποῖα ἑκάστη Ἐκκλησία εἶναι ἐλευθέρα νὰ ἀποδεχθῇ ἢ μή. Συμφωνοῦμεν μετὰ τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, ὅτι ἕκαστος Χριστιανὸς ὀφείλει ν' ἀποδέχηται τὰ ἤθη καὶ νόμιμα τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἣν ἀνήκει.

(6) ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας λέγουσιν : Ἀποδεχόμεθα ὅτι τὰ δύο ἐκ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων—δηλονότι τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία—τὸ πρῶτον ὡς εἰσάγον ἡμᾶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ δεύτερον ὡς ἑνοῦν ἡμᾶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἐξέχουσι τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ δὲν θεωροῦμεν ὅτι τὰ ἄλλα πέντε εἶναι δευτερευούσης σπουδαιότητος μυστήρια, οὐδ' ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ καὶ ἑπομένως εἰς σωτηρίαν αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα εἶναι ὡς ἐκεῖνα θεοσύστατοι ἱεραὶ τελεταὶ ἐν αἷς δι' ὁρατοῦ ἐξωτερικοῦ σημείου μεταδίδεται ἡ ἀόρατος χάρις τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας λέγουσιν : Ὁ ἀριθμὸς τῶν μυστηρίων οὐδέποτε ὡρίσθη αὐθεντικῶς οὔτε ὑπὸ τῆς ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων παραδόσεως οὔτε ὑπὸ ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἀναγνωρίζομεν ὅτι τὰ δύο μυστήρια, τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ θεία Εὐχαριστία, ὑπερέχουσι τῶν λοιπῶν. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων μυστηρίων, ἐνῷ ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία μεταχειρίζεται τὸν ὅρον «μυστήριον», καὶ περὶ τῆς Ἱερωσύνης, τῆς Μετανοίας, τῆς Βεβαιώσεως ἢ τοῦ Χρίσματος, τοῦ Γάμου καὶ τοῦ Ἐλαίου τῶν Ἀσθενῶν, ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Κοινῶν Προσευχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἡ λέξις Sacrament χρησιμοποιεῖται μόνον προκειμένου περὶ τῶν δύο μυστηρίων, τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας, καθόσον ταῦτα μόνα κέκτηνται ἐξωτερικὸν σημεῖον διαταχθὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεωροῦνται γενικῶς, τ. ἔ. καθολικῶς, ὡς ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν. Ἀλλ' ἀναγνωρίζει καὶ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία,

ὅτι καὶ ἐν ἄλλαις τελεταῖς ὑπάρχει ἐξωτερικὸν καὶ ὁρατὸν σημεῖον καὶ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ χάρις καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὅτι ἔχουσι τὸν χαρακτῆρα μυστηρίου καὶ καλοῦνται κοινῶς Sacraments.

Συμφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς τελέσεως τῶν Μυστηρίων, ὅτι εἶναι ἀποδεκτὴ ποικιλία ἐθίμων καὶ τελετῶν, προϋποτιθεμένου ὅτι φυλάσσονται τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τοῦ Μυστηρίου.

Περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ τῶν Χειροτονιῶν ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ὑποβάλλωμεν εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς Συνελεύσεις καὶ τὰς Συνόδους τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας τὴν Περίληψιν καὶ τὰ Πρακτικὰ τῶν συζητήσεων τῶν γενομένων ἐν Λάμπεθ κατὰ τὸ 1930.

V

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

A

Ἠδυνήθημεν κατὰ τὸν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν χρόνον νὰ συζητήσωμεν θεμελιώδη τινὰ ζητήματα, ἀφορῶντα τὴν Χριστιανικὴν πίστιν. Ὑπάρχουσιν ἄλλα ἅτινα δὲν ἔσχομεν τὸν χρόνον νὰ ἐξετάσωμεν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἀποβῇ δυνατὴ ἡ διοργάνωσις ἄλλης τινὸς συναντήσεως ἐν μεταγενεστέρῳ χρόνῳ, ὅπως ἐξακολουθήσωμεν τὰς ἡμετέρας συζητήσεις. Ἀλλ' ἐν συμπεράσματι ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι πιστεύομεν ὅτι παρὰ τὰς διαφορὰς ὑπόκειται πολλὴ συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν. Συμφωνοῦμεν ὅτι βάσις μυστηριακῆς κοινωνίας δέον νὰ εἶναι ἑνότης Πίστεως, ἀλλὰ δὲν ὑπολαμβάνομεν ἔργον ἡμέτερον νὰ καθορίσωμεν, πόσον μέτρον διαφορᾶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπιτετραμμένον. Νομίζομεν ὅτι τοῦτο εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον δέον νὰ καθορισθῇ ὑπὸ τῶν σωμάτων εἰς ἃ ὑποβάλλομεν ἔκθεσιν τῆς Ἁγίας Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Συνελεύσεων καὶ Συνόδων ἢ Συναθροίσεων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας.

B

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας κατέθηκαν πρὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν Ἔκθεσιν τοῦ Συνεδρίου ὅπερ συνεκροτήθη μεταξὺ ἀντιπροσώπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ ἀποφάσεις ἐφ' ὧν συνεφώνησαν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπεδέχθησαν νὰ ὑποβάλωσι τὴν Ἔκθεσιν καὶ τὰς ἀποφάσεις ἐκείνας εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς Συνόδου τῆς

᾿Ορθοδόξου ᾿Ανατολικῆς ᾿Εκκλησίας. Αἱ ἀποφάσεις ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως:

« (1) Ἑκατέρα ᾿Εκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν καθολικότητα καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς ἄλλης καὶ διατηρεῖ τὴν ἑαυτῆς.

« (2) Ἑκατέρα ᾿Εκκλησία συμφωνεῖ νὰ δέχηται μέλη τῆς ἄλλης ᾿Εκκλησίας εἰς συμμετοχὴν ἐν τοῖς Μυστηρίοις.

« (3) Μυστηριακὴ κοινωνία δὲν ἀπαιτεῖ παρ᾿ ἑκατέρας ᾿Εκκλησίας τὴν ἀποδοχὴν πάσης δογματικῆς γνώμης, μυστηριακῆς εὐλαβείας ἢ λειτουργικῆς πράξεως, ἰδιαζούσης εἰς τὴν ἄλλην, ἀλλ᾿ ὑπονοεῖ ὅτι ἑκατέρα πιστεύει, ὅτι ἡ ἄλλη κέκτηται πάντα τὰ οὐσιώδη σημεῖα τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως».

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

A. C. GLOUCESTER

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΤΗΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ

ΜΙΑ ἡμέρα καθ' ἕκαστον ἔτος εἶναι ἀφιερωμένη ἵνα ἡ Ἐκκλησία ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπευλογήσῃ τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας, ὅπερ ἐπιτελεῖται ἐν τοῖς Φιλανθρωπικοῖς ἡμῶν Καταστήμασι καὶ ἐν εὐγνώμονι ἀναμνήσει ὅλων ἐκείνων ὅσοι εἰργάσθησαν καὶ συνεισέφεραν ὑπὲρ τῆς συμπήξεως καὶ προαγωγῆς αὐτῶν, νὰ εὐχηθῇ μὲν ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῶν κεκοιμημένων μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ Γένους, νὰ ἐπικαλεσθῇ δὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐξ ὕψους ἐνίσχυσιν ἐπὶ πάντας τούς τε ὑπηρετοῦντας τὸ ἔργον τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ περιθαλπομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν.

Ἡ ἡμέρα αὕτη περικλείει μίαν ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας ἐκφάνσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου τὸ ἁγνὸν Ὀρθόδοξον Χριστιανικὸν πνεῦμά της ὁδηγεῖ τὸν Προκαθήμενον Αὐτῆς παρὰ τὴν κλίνην τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν ἀποκλήρων τῆς ζωῆς, διὰ νὰ ἀπευθύνῃ εἰς ὅσους στενάζουν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ὀδύνης λόγους παραμυθίας· διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς θάρρος καὶ ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν· διὰ νὰ εἴπῃ εἰς ὅσους ἔχουν στερηθῇ τὴν θωπείαν ἑνὸς τέκνου ἢ συγγενοῦς ἢ φίλου των, τοὺς ἀπωρφανισμένους καὶ ἠπορημένους ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ νὰ παρακολουθῇ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς των βήματα ἢ τὴν ἀγωνίαν τοῦ πόνου των καὶ ὡς φιλόστοργος Πατὴρ νὰ ἐποπτεύῃ καὶ ἐπευλογῇ τὴν ὑπερτάτην ἀγαθωσύνην, τὴν ὁποίαν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πάντες ἐν τοῖς ἱεροῖς Ἱδρύμασιν ἐπιδεικνύουσι πρὸς τὸν πόνον ἢ τὸ γῆρας αὐτῶν.

Ἐὰν δὲ εἰς πάντα παραμυθητικὸν λόγον ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁσηδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ὀδύνη της, ἀνακουφίζεται ἀπὸ τὸ βάρος ὅπερ τὴν συνθλίβει, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ φαντασθῇ τις πόση ἦτο ἡ ἀνακούφισις ὅλων ἐν τοῖς Καταστήμασιν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ αὐτῶν παρουσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ σεπτοῦ καὶ φιλανθρώπου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἀπολύτως δικαιολογεῖται ἡ ἀγαλλίασις καὶ ἡ συγκίνησις, ἡ ὁποία ἦτο διακεχυμένη εἰς τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν ἐν τοῖς ἀσύλοις τῆς φιλανθρωπίας νοσηλευομένων, καὶ ἡ ὁποία ἐν

συνειρμῷ πρὸς τὴν ἀπὸ μέρους τῆς ἐντίμου Ἐφορείας τῶν Καταστημάτων ἐπιδειχθεῖσαν ἐν πᾶσι πρὸς τὸν σεπτὸν Προκαθήμενον εὐλάβειαν καὶ τιμήν, τὴν ἀπὸ μέρους τῶν φιλανθρώπων Ἰατρῶν προθυμίαν καὶ λεπτότητα, τὴν πανταχοῦ διαπιστωθεῖσαν ἀπαράμιλλον τάξιν καὶ καθαριότητα καὶ ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τοὺς πατρικοὺς λόγους τῆς Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητος πρὸς πάντας τούς τε περιθαλπομένους καὶ τοὺς περιθάλποντας αὐτοὺς ἐν τοῖς Ἱδρύμασιν, κατέλιπεν εἰς τὴν ψυχὴν ὅλων ὅσοι παρηκολούθησαν τὴν ἐν αὐτοῖς Πατριαρχικὴν ἐπίσκεψιν τὰς συγκινητικωτέρας τῶν ἀναμνήσεων. Καὶ τὸ ἐπισφράγισμα τῶν ἀναμνήσεων τούτων ἐτέθη, ὅτε περὶ τὴν δύσιν τῆς ἡμέρας, μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Τμημάτων καὶ τὸν ἐν τῷ τοῦ Γηροκομείου Παρεκκλησίῳ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ψαλέντα κατανυκτικὸν ἑσπερινόν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς κατηυθύνθη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῶν ἀγνώστων καὶ κατὰ κόσμον ἀσήμων καὶ ἐν ἐπὶ τούτῳ τρισαγίῳ ἐδεήθη ὑπὲρ πάντων ὅσοι κεῖνται ἐκεῖ ἄκλαυστοι καὶ λησμονημένοι, ὧν ὁ Κύριος μόνος γινώσκει τὰ ὀνόματα.

Ἡ ἱερότης τῆς ἡμέρας ἦτο ἐπιβάλλουσα.

***

Κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἡ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα Πατριαρχικὴ ἐπίσκεψις ἐγένετο τῇ Κυριακῇ τοῦ Τυφλοῦ, 5ῃ τρέχοντος μηνός. Ἐν μέσῳ πυκνοῦ λαοῦ, συρρεύσαντος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἀπὸ τῶν διαφόρων σημείων τῆς πόλεως, κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν καθιερωμένην Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν λειτουργίαν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐλειτούργησεν ἔχουσα συλλειτουργοὺς τοὺς ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Νικαίας κ. Βενιαμίν, Δέρκων κ. Ἰωακείμ, Πριγκηπονήσων κ. Θωμᾶν, Σάρδεων κ. Γερμανόν, Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιον, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιον καὶ Μύρων κ. Πολύκαρπον. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὡμίλησε μὲ θέμα τὴν φιλανθρωπίαν ὁ Κωδικογράφος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος Θεοφάνης. Ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν Τιμίων Δώρων, ὡς καὶ ἐν τῷ τελεσθέντι εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας μνημοσύνῳ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐμνημόνευσε τῶν ἀοιδίμων κτιτόρων, εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ἐτέλεσε τρισάγιον ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀειμνήστων Πατριαρχῶν, ὅσοι ἀναπαύονται ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ δεξίωσιν προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀβύδου κ. Γερμανός, ἐκφράσας αἰσθήματα βαθείας χαρᾶς διὰ τὴν παρουσίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν ἐν τῇ Μονῇ, διαβεβαιώσας περὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν διακονούντων ἐν αὐτῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Προκαθήμενον αὐτῆς καὶ ἐπικαλεσθεὶς τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν ἐπὶ τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν ἐπ᾽ ἀγαθῷ τῆς Μονῆς.

Ἀπαντῶσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασεν εὐχαριστίας διὰ τὰ ἐκδηλωθέντα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Πρόσωπον Αὐτῆς αἰσθήματα, ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία σεμνύνεται διὰ τὸ ἱστορικὸν Προσκύνημα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ ἐπηυλόγησε τὸ ἔργον τῶν ἐργαζομένων καὶ κοπιώντων ἐν τῇ Μονῇ.

***

Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται μετὰ τῶν Ἐπιτρόπων καὶ τῶν λοιπῶν ἐγκρίτων κατηυθύνθησαν εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, ἀποδοθεισῶν τῇ τε Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τοῖς Ἁγίοις Ἀρχιερεῦσιν ἐκ μέρους τῆς Ἐφορείας καὶ τῆς Διευθύνσεως τῶν προσηκουσῶν τιμῶν. Ἐπηκολούθησεν ἡ καθιερωμένη τράπεζα, καθ᾽ ἣν δι᾽ εὐγλώττου προσλαλιᾶς προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορείας κ. Λ. Κιουρκτσόγλου, διατρανώσας βαθύτατα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν αἰσθήματα εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ καὶ ἐπικαλεσθεὶς τὰς εὐλογίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Εἰς ἀπάντησιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπε τὰ ἀκόλουθα :

Ἡ ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι Ἔφοροι,
Ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ τέκνα,

Ἐκτελοῦντες ἱερὸν καθῆκον ἡμεῖς καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐτελέσαμεν πρὸ ὀλίγου ἐν τῇ ἱστορικῇ Μονῇ τὴν ὑπὲρ τοῦ Οἴκου τῆς Εὐποιΐας μυσταγωγίαν καὶ θερμῶς ἐδεήθημεν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν κτιτόρων, εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν αὐτοῦ.

Ἤδη εὑρισκόμεθα ἐν αὐτῷ τῷ Οἴκῳ τῆς Εὐποιΐας καὶ τῶν πονούντων ὑπὲρ αὐτοῦ. Θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν, κύριε Πρόεδρε καὶ κύ-

ριοι Ἔφοροι καὶ πάντες οἱ κοπιῶντες ἐν αὐτῷ, νὰ ἐκφράσωμεν πᾶσιν ὑμῖν τὴν εὐαρέσκειαν ἡμῶν διὰ τὰ ἐπιτελεσθέντα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὴν βαθεῖαν ἅμα συγκίνησιν ἡμῶν διὰ τοὺς ὡραίους λόγους ὑμῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὰ αἰσθήματα ὑμῶν πρὸς Αὐτήν. Ἡ ἐπὶ τούτοις συγκίνησις ἡμῶν εἶναι ἰδιαιτέρα, διότι τὰ αἰσθήματα ταῦτα προέρχονται οὐ μόνον ἀπὸ εὐσεβῆ μέλη τοῦ Γένους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς διοικοῦντας τὸ ἱερὸν ἵδρυμα, τὸ ὁποῖον ὑπηρετεῖ μετ' ἐπιστήμης τὴν φιλανθρωπίαν, ἀποτελοῦσαν ἅγιον καὶ μέγα τῆς Ἐκκλησίας ἔργον καὶ διακονίαν.

Τὸ ἱερὸν τοῦτο καὶ ἅγιον ἔργον τῶν εὐαγῶν Καθιδρυμάτων καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ κοπιῶντας εὐλογοῦμεν ἀπὸ μέσης καρδίας καὶ διαβεβαιοῦμεν ὑμᾶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία παρακολουθεῖ μετὰ τῆς μεγαλειτέρας προσοχῆς καὶ στοργῆς αὐτό, ἑτοίμη πάντοτε νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος εἰς τὸ ἔργον τῶν διοικούντων αὐτό.

Συγχαίροντες πᾶσιν ὑμῖν διὰ τὰ ἅγια ἔργα ὑμῶν καὶ εὐχαριστοῦντες διὰ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς ἀγάπης, μεθ' ὧν ὑπεδέξασθε ἡμᾶς καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ἐπικαλούμεθα τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ὑπὲρ τῶν Ἱερῶν Ἱδρυμάτων, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένων καὶ κοπιώντων.

Εὐθὺς μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν περιῆλθε τὰς αἰθούσας τοῦ Νοσοκομείου ἀπευθύνουσα πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς τὸν χαιρετισμὸν τῆς Ἀναστάσεως « Χριστὸς Ἀνέστη » καὶ ἀποτείνουσα λόγους παραμυθίας μὲν πρὸς αὐτούς, ἐπαίνου δὲ καὶ εὐλογίας πρὸς τοὺς μοχθοῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. Τελευταῖον ἐπεσκέφθη τὸ Γηροκομεῖον, ὅπου καταλλήλως προσεφώνησεν Αὐτὴν ὁ Διευθυντὴς Ἰατρὸς κ. Ἀ. Παπακωνσταντίνου.

Συντελεσθείσης τῆς ἐπισκέψεως τῶν Τμημάτων ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἤκουσε τὸν Ἑσπερινὸν ἐν τῷ τοῦ Γηροκομείου Ναϊδίῳ τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Μεθ' ὃ κατηυθύνθη εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῶν ἀγνώστων, ὅπου καὶ ἐτέλεσε τὸ ὑπὲρ αὐτῶν τρισάγιον.

Περὶ δὲ τὴν 5ην ὥραν μ. μ. ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ἱερᾶς Μονῆς, προπεμφθεῖσα μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ τιμῆς.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΕΩΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΩΝ

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΩΝ ΜΟΥΓΟΥΛΙΩΝ (ΜΟΥΧΛΙΟ)

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΑ τινα ἐκ τῶν μέχρις ἡμῶν περισωθέντων καὶ φυλασσομένων ἐν ταῖς ἱεραῖς Μοναῖς τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους ἢ καὶ ἀλλαχοῦ δὲν εἶναι γνήσια, παρ᾽ ὅλην τὴν ἀρτίαν ἐμφάνισιν αὐτῶν· ἀπαιτεῖται δὲ ἐπιστήμη καὶ πεῖρα μακρὰ πρὸς διαπίστωσιν τῆς γνησιότητος ἢ τῆς νοθείας τοῦ ἐξεταζομένου χρυσοβούλλου. Τοιοῦτον εἶναι τὸ χρυσόβουλλον τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ὀλυμπιωτίσσης, περὶ τοῦ ὁποίου πραγματεύομαι ἐν τῷ Πανηγυρικῷ τεύχει τοῦ «Byzantiniche Zeitschrift» 1929-30 σελ. 166· ὡραῖον δὲ δεῖγμα νοθευθέντος χρυσοβούλλου, παρουσιάζοντος ὅμως τελείαν μορφὴν γνησίου, παραθέτει ὁ διαπρεπὴς διπλωματολόγος κ. Frang Dölger, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου, ἐν τῇ ὑπ᾽ αὐτοῦ φιλοπονηθείσῃ θαυμαστῇ συλλογῇ χρυσοβούλλων καὶ ἑτέρων αὐτοκρατορικῶν ἐγγράφων (Fr. Dölger **Facsimiles Byzantinischer Kaiserurkunden**, München, 1931, Πίναξ XII, ἀριθμ. 28).

Ἀλλὰ δὲν δυσκολευόμεθα ἡμεῖς μόνον σήμερον μετὰ πάροδον τόσων αἰώνων νὰ ἐκφράσωμεν ἀνεπιφύλακτον γνώμην, ἐξετάζοντες χρυσόβουλλον. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ χρυσοβούλλου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερᾶς Μονῆς τῶν Μουγουλίων (Μουχλιὸ) δεικνύει περιτράνως ὅτι πλεῖσται νοθεῖαι ἐνωρίτατα συνετελέσθησαν, μετὰ τοσαύτης δὲ ἐντελείας καὶ ἐπιτηδειότητος, ὥστε ἡ ἐξέλεγξις τῆς γνησιότητος δὲν ἦτο εὔκολος οὐδ᾽ εἰς αὐτοὺς τοὺς συγχρόνους, κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον.

Τὰ τῆς ὑποθέσεως τοῦ χρυσοβούλλου τούτου κατὰ πλάτος ἐκτίθενται ἐν τῇ συνοδικῇ Πράξει (1) τοῦ 1351 μηνὸς Ὀκτωβρίου, Ἰνδικτιῶνος πέμπτης, ἐπὶ τῆς πρώτης Πατριαρχείας Καλλίστου τοῦ Α´ (1350-54 1355-63).

Ἐκ τῆς Πράξεως ταύτης πληροφορούμεθα ὅτι ἡ ἱερὰ Μονὴ τῶν Μουγουλίων ἱδρύθη περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΓ´ αἰῶνος ὑπὸ τῆς Μαρίας Παλαιο-

---

(1) Ἡ Πρᾶξις αὕτη, ἥτις ἔφερε δι᾽ ἐρυθρᾶς μελάνης τὴν ὑπογραφὴν Καλλίστου τοῦ Α´, ἐδημοσιεύθη ἐν τοῖς «**Acta Patriarchatus, Miclosich-Müller**», **Τ. Α.** σελ. **312—317.**

λογίνας, φυσικῆς θυγατρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Η΄ τοῦ Παλαιολόγου (1261 1282), ἥτις, ὡς ἐκ τοῦ γάμου της μετὰ τοῦ Μογγόλου Χάνου Ἀπαγᾶ, Δέσποινα τῶν Μουγουλίων ἐκαλεῖτο. Ἀλλ' ἡ μέχρι τῆς σήμερον σωζομένη ἐκκλησία τοῦ Μουχλίου εἶναι πολὺ ἀρχαιοτέρα, ἐπονομαζομένη πρότερον τῆς Θεομήτορος τῆς Παναγιωτίσσης, ἐπεσκεύασε δὲ μόνον αὐτὴν ἡ Δέσποινα τῶν Μουγουλίων: «ἤδρασε καὶ ἐστήριξε περιποιησαμένη τὸν ἐκεῖ θεῖον ναὸν τῆς Παννπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος τῆς Παναγιωτίσσης»· μόνον δὲ τὰ πρὸς κατοικίαν τῶν μοναχῶν οἰκήματα αὕτη ἀνήγειρε: «κελλία τε ἐκ βάθρων ἀνέκτισε» (2).

Πρὸς συντήρησιν τῆς Μονῆς ταύτης ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πριγκήπισσα ἀφιέρωσεν ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν αὐτῆς· θανοῦσα ἀφῆκε καὶ τὴν Μονὴν καὶ τὴν θετὴν αὐτῆς θυγατέρα Θεοδώραν τὴν Ἀραχαντλοὺν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ αὐτοκράτορος· οὗτος τὴν μὲν Θεοδώραν συνέζευξε μετὰ τοῦ συγγενοῦς του Ἰσαακίου Παλαιολόγου τοῦ Ἀσάνη, τὴν δὲ ἐποπτείαν τῆς Μονῆς ἀνέθηκεν εἰς τὴν Θεοδώραν. Ἀποθανούσης δὲ τῆς Θεοδώρας μετ' οὐ πολὺ ἄπαιδος, ὁ Ἰσαάκιος κατώρθωσε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἔκδοσιν χρυσοβούλλου αὐτοκρατορικοῦ, ἐπιτρέποντος εἰς αὐτὸν τὴν ἐποπτείαν τῆς Μονῆς. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων τούτων ἐξεμεταλλεύθη ἀγρίως τὴν Μονήν· ὄχι μόνον πλεῖστα ὅσα κτήματα τῆς Μονῆς ἐσφετερίσθη, ὄχι μόνον ἐνέμετο ἁπάσας τὰς προσόδους τῆς Μονῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ περιέλθουν εἰς τελείαν ἔνδειαν αἱ μοναχαὶ καὶ νὰ ὑφίστανται μυρίας στερήσεις, ὄχι μόνον τὴν κατεβάρυνε μὲ χρέη δυσβάστακτα, ἀλλὰ καὶ ***«κατεχάλασε μὲν ὁ ἀφορα ἀνώγεω οἰκήματα τοῦ μοναστηρίου καὶ τὴν τούτων ὕλην εἰσῇξεν εἰς περιποίησιν τῶν ἑαυτοῦ οἰκημάτων»***.

Εἰς ἐπίμετρον ἀποθνήσκων διέθεσε τὰ τῆς Μονῆς ὡς ἴδιον τιμάριον, τὰ μὲν κτήματα τῆς Μονῆς δοὺς τῷ ἐξ ἑτέρου γάμου υἱῷ του Ἀνδρονίκῳ τῷ Ἀσάνη, τὴν δὲ ἐπιτροπείαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν ἐπικαρπίαν τῆς. Μονῆς εἰς τὴν θυγατέρα του Εἰρήνην Ἀσανίναν τὴν Φιλανθρωπηνήν

Τότε αἱ μοναχαὶ κατεξανέστησαν καὶ ἀνηνέχθησαν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, οὗτος δὲ παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπανειλημμένως προσεκάλεσε τὴν Ἀσανίναν ἐνώπιόν της, ὅπως ἀπολογηθῇ, ἀλλ' αὕτη ἐκώφευε πρὸς τὰς προσκλήσεις ταύτας. Ἐπὶ τέλους ὅμως ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον αὐτὸ τοῦτο τὸ Αὐτοκρατορικὸν χρυσόβουλλον, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐνέμετο τὴν Μονήν. Τότε συνέβη κἄτι ἀνάλογον μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ χρυσοβούλλου τῆς ἱερᾶς Μονῆς Χιλιανδαρίου, ἥτις ἀπησχόλησε τὴν Ἱερὰν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον.

(2) Ἔνθα ἀνωτέρω σελ. 313.

Ἡ ἱερὰ Μονὴ Παύλου παρεπονέθη εἰς τὴν ἱερὰν Κοινότητα ὅτι ἡ ἱερὰ Μονὴ Χιλιανδαρίου νέμεται κτήματα ἀνήκοντα εἰς αὐτήν· ἡ δὲ τελευταία αὕτη παρουσίασε χρυσόβουλλον τοῦ Σέρβου Τσάρου Στεφάνου Δουσὰν ἐκδοθὲν τῷ 1348 δυνάμει τοῦ ὁποίου κατεῖχε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος κτήματα. Ἡ ἱερὰ Κοινότης ἀναγνώσασα τὸ χρυσοβουλλον ἐπισταμένως καὶ κατανοήσασα τὰς τεχνικὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας παρουσιάζει ἡ ἐξέλεγξις τῆς γνησιότητος χρυσοβούλλου, ἔχοντος ἄλλως τε ἀρίστην καὶ ἀρτίαν ἐμφάνισιν, παρέπεμψε τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ εἰς ἐπιτροπὴν ἐξ ἐμπειρογνωμόνων (3).

Ἀπολύτως τὸ ἴδιον συνέβη καὶ τότε κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ 1351, μολονότι τὸ χρυσόβουλλον σχετικῶς ἦτο πρόσφατον. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνέγνωσε τὸ χρυσόβουλλον τῆς Ἀσανίνας, ἐσχημάτισεν ὑπονοίας ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν γνησιότητα αὐτοῦ καὶ παρέπεμψεν αὐτὸ εἰς εἰδικοὺς πρὸς ἐξέτασιν : «ἀναγνωσθὲν καὶ **ἐξετάσει δοθέν»**. Τότε δὲ μόνον διεπιστώθη ἡ νοθεία «εὕρηται οὐχ ὡς προέβη τὴν ἀρχήν, καὶ οὐχ ὡς ἔδει, μεταποιηθὲν καὶ μὴ τῆς ἀληθείας ἐχόμενον».

Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ νοθεία ἐγίγνετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐχὶ όλο κληρωματικῶς, ἀλλ᾽ ἐν μέρει. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ αἴτιον τῆς δυσχερείας ἣν παρουσιάζει ἡ ἐξέλεγξις τῆς γνησιότητος τῶν τοιούτων χρυσοβούλλων. Δηλαδὴ ὑπῆρχε τὸ ἀρχικὸν κείμενον τοῦ γνησίου χρυσοβούλλου μεθ᾽ ὁλοκλήρου τῆς μορφῆς τῆς διατυπώσεως καὶ τῆς φρασεολογίας αὐτοῦ· ὑπῆρχεν ἡ χρυσῆ σφραγίς, ἡ μήρυνθος κ.τ.λ. ἐφιλοτεχνεῖτο λοιπὸν ἐπιμεμελημένον ἀντίγραφον, **ἴσον**, εἰς ὃ προσετίθεντο νέοι ὅροι μὴ ὑπάρχοντες ἐν τῷ ἀρχικῷ· ἑπομένως ἡ νοθεία ἐγίνετο ἐν μέρει. Ἡ συνοδικὴ Πρᾶξις, ἡ ἀφορῶσα εἰς τὸ χρυσόβουλλον τῆς Ἀσανίνας λέγει τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει : «καὶ τοῦ τοιούτου σεπτοῦ χρυσοβούλλου μετὰ ἐξετάσεως ἀκριβοῦς ἀναφανέντος μεταπεποιημένου **ἐν μέρει»**. Τὸ δὲ σημεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἐν προκειμένῳ ἡ παραποίησις εἶναι ἐκεῖνο δι᾽ οὗ ἐπετρέπετο δῆθεν αὐτὴ αὕτη ἡ ἐπικαρπία τῆς Μονῆς καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς καὶ εἰς τὸν κάτοχον τοῦ χρυσοβούλλου Ἰσαάκιον Παλαιολόγον τὸν Ἀσάνην καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ἐφεξῆς : «ἐν οἷς τὴν τοῦ μοναστηρίου παραπομπὴν καταδούλωσιν ἐποιεῖτο καὶ πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ ῥηθέντος Πανυπερσεβάστου (τοῦ Ἰσαακίου) καὶ καθεξῆς ὡσαύτως πρὸς τοὺς ἐξ ἐκείνων παῖδας καὶ διαδόχους». Διὰ τῆς μερικῆς ταύτης προσθήκης δηλονότι μετετρέπετο ἡ Μονὴ καὶ τὰ κτήματα αὐτῆς εἰς αὐτόχρημα οἰκογενειακὸν τιμάριον.

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(3) Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη κατηρτίσθη ἐκ τῶν ἑξῆς προσώπων : Πρωτεπιστάτης Γέρων Εὐλόγιος Κουρίλας, Ἀθανάσιος Παντοκρατερινός, Μιχαὴλ Λάσκαρις καὶ Ἰωάννης Παπαδόπουλος, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΙΩΑΚΕΙΜ ΙΒΗΡΙΤΟΥ
ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΜΟΝΗΣ ΒΛΑΤΑΔΩΝ
ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΑΘΩΝΙΑΔΟΣ

ΛΟΓΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος).

Ἡ Θρησκεία λοιπὸν καὶ ἡ παιδεία, ἡ θεία δηλονότι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη σοφία, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὰ Ἑλληνικά, γράμματα ἐκ παραλλήλου καὶ ἐναρμονίως ὁδεύοντα, κατειργάζοντο καὶ προπαρεσκεύαζον τὰ μεγάλα ἐκεῖνα πνεύματα τῶν Μεγάλων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα ἔμελλον διὰ τῆς θεσπεσίας γλώσσης τοῦ Πλάτωνος νὰ μεταστοιχειώσωσι τὴν θύραθεν καὶ τὴν ἔσω σοφίαν καὶ νὰ ἐξισχύσωσι «καταλαβέσθαι τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος» (1) τῶν δογμάτων τῆς πίστεως τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἄνευ τῆς τοιαύτης προπαρασκευῆς, διὰ τῆς θύραθεν φιλοσοφίας, οὔτε Ὠριγένεις θὰ ἀνεδεικνύοντο, οὔτε Ἀθανάσιοι θὰ ἐνεφανίζοντο, οὔτε Κύριλλοι θὰ ἐδημιουργοῦντο, οὔτε Βασίλειοι, οὔτε Γρηγόριοι, οὔτε Χρυσόστομοι θὰ ἀνεφαίνοντο εἰς τὸ στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τοῦτο σήμερον ἡ χορεία τῶν Μεγάλων Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, προεξαρχόντων τῶν τριῶν Μεγίστων Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τῶν μεγάλων τούτων τῆς Τριάδος προμάχων καὶ τῆς πίστεως ὑπερασπιστῶν, καλοῦσιν εἰς ἑστίασιν πανηγυρικὴν τὴν ἔξωθεν σεμνὴν πλειάδα τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Ἀναξαγόρου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τῶν ἱεροφαντῶν τούτων τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἐξόχων καλλιτεχνῶν τῶν ἀθανάτων μνημείων τῆς ἑλληνικῆς διανοίας. Διὰ τοῦτο βλέπομεν αὐτοὺς σήμερον νοερῶς παρισταμένους εἰς τὴν πανηγυρικὴν τράπεζαν τῆς πνευματικῆς ταύτης πανδαισίας. Καὶ τὸν μὲν Ὅμηρον ὁμματωμένως εὐσεβοῦντα καὶ ἀπὸ Θεοῦ ἀρχόμενον, εἰς ἀμφότερα τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ἔπη·

(1) Ἐφεσ. 3, 18.

«Μῆνιν ἄειδε θεά», εἰς τὸ ἕν, «ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα», εἰς τὸ ἄλλο, παράδειγμα μέγιστον εὐσεβείας εἰς μίμησιν. Τὸν Πυθαγόρα, ἔργα τοῦ Μ. Βασιλείου οἰκειοποιούμενον καὶ ἀσκητικοὺς κανόνας πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὑπαγορεύοντα, καὶ τῆς μοναχικῆς πολιτείας σοφὰ παραγγέλματα προσυπογράφοντα:

«Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν
πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη; (2)

Τὸν Παρμενίδην βλέπομεν καταρρίπτοντα τὰ εἴδωλα τῆς πολυθεΐας καὶ ἐν μέσῳ τῶν θλασμάτων αὐτῶν, ἱδρύοντα τὴν ἰδέαν τοῦ ἑνὸς Θεοῦ

Εἷς Θεὸς ἔν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος
οὔτοι δέμας θνητοῖσιν ὁμοῖος οὐδὲ νόημα (3).

Τὸν Πλάτωνα βλέπομεν θεολογοῦντα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον φιλοσοφοῦντα εἰς τὴν Μαγναύραν· τὸν Μέγαν Βασίλειον ἑρμηνεύοντα τοὺς ὅρους τοῦ Πλάτωνος καὶ τὸν χρυσοῦν τὴν γλῶτταν Ἰωάννην, εἰς τὴν Πνύκα τοῦ Ἱπποδρόμου, περιδινοῦντα τὰ πλήθη διὰ τῆς καταπλησσούσης αὐτοῦ ρητορείας.

Ἰδοὺ ὁ ἑορτασμὸς τῶν ἔξω γραμμάτων μετὰ τῶν γραμμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἰδοὺ πῶς συνεορτάζουσι σήμερον καὶ συμπανηγυρίζουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ ἔξω φιλόσοφοι μὲ τοὺς σοφοὺς Πατέρας καὶ Διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος, φίλοι ἀχώριστοι καὶ στενῶς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας συνδεδεμένοι, τὴν μὲν θεολογίαν ἐξέμαθον εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον, (ἤγουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἐθνικῶν), τὴν δὲ φιλοσοφίαν, τὴν ἄκραν φιλοσοφίαν, ἐδιδάχθησαν παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ἀπὸ τὸ ἐν εἴδει περιστερᾶς καὶ ἐν πυρίναις γλώσσαις τοὺς ἀσόφους σοφίζον καὶ τοὺς τεχνολόγους ἀλόγους ἐλέγχον Πανάγιον πνεῦμα.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐφοίτων οἱ Χριστιανοί, καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειον **ἐλιβανίζετο** ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης. Παλίρροια διδασκαλιῶν, καὶ ἄμπωτις μαθημάτων· ἐναρμόνιος περιπλοκὴ φιλοσοφίας καὶ χριστιανισμοῦ· ἁδρὸς διαστημονισμὸς θείων δογμάτων καὶ Πλατωνικῶν θεωριῶν· εὔρυθμος προσαρμογὴ θεολογίας καὶ φιλοσοφίας· συμφωνία τοῦ Ἀγνώστου Θεοῦ, πρὸς τὰ κηρύγματα τοῦ Παύλου· ἦχος καθαρὸς ἑορταζόντων, καὶ χαρὰ ἀνεκλάλητος ἑορταζομένων. Ὁ «νοῦς» τοῦ Ἀναξαγόρου καὶ ὁ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος» τοῦ θεολόγου, συνήντησαν· ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος περιΐπταται

(2) Χρυσ. Ἐπ. Πυθαγ.

(3) Ἱστορ. Ἑλλ. Λογ. Βιβλ. Μαρασλ.

πρὸς τὰ ἄνω, καὶ ἡ περιστερὰ ἣν εἶδεν ὁ Ἰωάννης κυβιστεῖ ἐπὶ τὸν βαπτιζόμενον καὶ δύο φωναὶ ἐναρμονίως περιηχοῦσι «καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μή τινα ἄλλον ἐπιπέμψειεν ὁ Θεὸς κηδόμενος ὑμῶν» (4), ἡ μία· «οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ Ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα» (5), ἡ ἄλλη· αἰθεροδίνητοι ἐντεύξεις, καὶ νόων ὑπερκοσμίων ἄνοδοι· ἀνεγκαταλείπτων κόλπων πατρικῶν συγκαταβάσεις, καὶ Λόγου μονογενοῦς κάθοδοι· θαυματουργίαι ξέναι καὶ παράδοξοι ἐν τῇ γῇ· ἀνερμηνεύτων μυστηρίων περιχωρεῖαι ἐν οὐρανῷ.

* * *

Ἡ ἀρχαία λοιπὸν φιλοσοφία, ἡ ὁποία ὡς ἔργον εἶχε νὰ ἐξετάσῃ τὰ πρῶτα αἴτια τῶν ὄντων καὶ νὰ ἐξερευνήσῃ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, πόθεν δῆλον ὅτι προέρχεται ὁ κόσμος οὗτος τὸν ὁποῖον βλέπομεν· ποῖος εἶναι ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ· πῶς συντηρεῖται· πῶς ζῇ· πῶς κινεῖται· ποῖοι νόμοι τὸν διέπουσι· τί εἶναι ἀγαθόν· τί κακὸν κ. τ. τ. πάντα τὰ πορίσματα τῆς τοιαύτης μελέτης εἶναι δημιούργημα τῆς ἑλληνικῆς διανοίας καὶ ἀποτελοῦσι τὸ πάμφωτον ἐκεῖνο πεδίον τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀστειρεύτως καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς θὰ φωτίζῃ τὴν ἀνθρωπότητα ὅλην, διότι ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀποτελοῦσι τοὺς δύο πόλους τῆς φιλοσοφίας, πέριξ τῶν ὁποίων θὰ στρέφεται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς καὶ πέραν τοῦ ὁποίου δὲν δύναται οὗτος νὰ προχωρήσῃ. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα τὰ ζητήματα ἅτινα ἀπησχόλησαν ἀνέκαθεν τὸν ἄνθρωπον καὶ ἀπετέλεσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας ἦλθεν ὁ Χριστιανισμός, ὅστις τὰ ἔλυσεν ἁπλούστατα διὰ τῆς πίστεως εἰς τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως θεολογίαν. Καὶ ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον οἱ μὲν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν «σημεῖον» διὰ νὰ τὸ πιστεύσωσιν, οἱ δὲ Ἕλληνος «σοφίαν» διὰ νὰ τὸ γνωρίσωσιν ἦλθαν οἱ ἁλιεῖς καὶ ἀγράμματοι καὶ εἶπον καὶ εἰς τοὺς δύο· «ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστόν, Θεοῦ Δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» (6). Καὶ αὐτὸ τὸ ὁποῖον διὰ μὲν τοὺς Ἰουδαίους ἀποτελεῖ «σκάνδαλον», διὰ δὲ τοὺς Ἕλληνας «μωρίαν», ἰδοὺ ἡμεῖς τὸ κηρύττομεν «οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως» (7). Δὲν λαλοῦμεν πρὸς ὑμᾶς σοφίαν τοῦ αἰῶνος τούτου, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἡ ὁποία δὲν φέρει τὴν σφραγῖδα τοῦ θείου κύρους «ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν.» Καὶ τοῦτον «Ὃν ὑμεῖς ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, Τοῦ-

(4) Πλατ. ἀπολ.
(5) Ματθ. 3, 17.
(6) Α΄ Κορ. 1,22.
(7) Αὐτόθι, 2, 4.

τον ἡμεῖς καταγγέλλομεν» (8) «ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ». Οὗτος εἶναι ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς «καὶ αὐτός ἐστιν ὁ διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα» (9).

***

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν τὸ δρᾶμα τῆς ἐρεύνης καὶ τὸ θαῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ συνήντησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔδωκαν δεξιὰς καὶ κατεφίλησαν καὶ ἐκ τῆς συναντήσεως ταύτης, φιλοσοφίας καὶ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς περιχωρείας τῆς θύραθεν καὶ τῆς ἔσω σοφίας καὶ τῆς ἀνακαμινεύσεως καὶ τῆς μεταστοιχειώσεως ἀμφοτέρων ἐν τῷ χωνευτηρίῳ τῆς ἑλληνικῆς διανοίας προέκυψαν τὰ ἀγλαόμορφα ἐκεῖνα πρόσωπα τῶν Μεγάλων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνέθορον αἱ μεγάλαι καὶ πανέκλαμπροι φυσιογνωμίαι τῶν προμάχων τῆς πίστεως καὶ διέλαμψαν οἱ φωστῆρες οἱ φερχυγεῖς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀνέτειλαν εἰς τὸ στερέωμα οἱ ἀστέρες οἱ μεγάλοι οἱ ὑπέρλαμπροι, οἱ τὸ φῶς τῆς θείας γνώσεως παμφανῶς δαδουχήσαντες. Τότε ἀνέλαμψαν οἱ σοφοὶ Ποιμένες καὶ Διδάσκαλοι, τότε οἱ ὑπέρμαχοι Ἀπολογηταί, οἱ βαθεῖς Ἑρμηνευταί, οἱ ἀκριβεῖς Ἐξηγηταί, οἱ σεμνοὶ ἱεράρχαι, οἱ καλλίνικοι μάρτυρες, οἱ μακάριοι ὅσιοι. Τότε τῆς πίστεως οἱ πύργοι οἱ ἀσάλευτοι, οἱ ἀείρροοι ποταμοὶ τοῦ πνεύματος, τῆς Ἐκκλησίας τὰ μεγάλα προπύργια. Τότε οἱ Κλήμεντες, οἱ Ὠριγένεις, οἱ Ἱππόλυτοι, οἱ Εὐσέβιοι, οἱ Ἰουστῖνοι, οἱ Μεθόδιοι. Ὅταν ἡ θύραθεν καὶ ἡ ἔσω σοφία συνήντησαν καὶ ἀνεγνώρισαν ἀλλήλας, τότε ἐξήστραψαν αἱ ἀκτῖνες αἱ χρυσαυγίζουσαι τοῦ πνεύματος τῆς σοφίας· οἱ βυθοὶ οἱ ἀπύθμενες· οἱ σοφοὶ Διδάσκαλοι τῆς κτίσεως. Τότε οἱ Διονύσιοι τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ Ἀθηναγόραι, οἱ Κοδράτοι, οἱ Πολύκαρποι, οἱ Εἰρηναῖοι. Τότε οἱ τῷ Πατρὶ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον κηρύξαντες Ἀθανάσιοι, τότε οἱ Κύριλλοι, τότε οἱ Τρεῖς Μέγιστοι φωστῆρες τῆς Τρισηλίου θεότητος, οἱ μελίρρυτοι ποταμοὶ τῆς σοφίας, οἱ τὴν κτίσιν πᾶσαν νάμασι καταρδεύσαντες, ***Βασίλειος*** ὁ Μέγας, ὁ φωστὴρ τῆς Ἐκκλησίας, ***Γρηγόριος*** ὁ θεολόγος, ὁ νοῦς ὁ οὐράνιος, τότε ***Ἰωάννης*** ὁ πάγχρυσος, ὁ τῆς μετανοίας κῆρυξ διαπρύσιος.

---

(8) Πραξ. 17, 23.

(9) Αὐτόθι 17, 25.

ΤΙ ΝΑ ΕΙΠΩ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ ;

Τί νὰ εἴπῃ τις εἰς τοὺς συντετριμμένους, εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν τίποτε νὰ περιμένουν, τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος κατέστρεψεν, ἐὰν δὲν γνωρίζουν μήτε νὰ ἐλπίζουν, μήτε νὰ προσεύχωνται, μήτε νὰ πιστεύουν;

Ὁ Φίλος.—Νὰ τοὺς ἀγαπᾷς καὶ νὰ σιωπᾷς! Εἰς τὴν ἀγάπην ὅλα τὰ ζητήματα λύονται. Ἡ σιγὴ τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης περιλαμβάνει ὅλας τὰς ἀποκαλύψεις. Κάθε λόγος συγκρινόμενος πρὸς αὐτὴν εἶναι διὰ τὸν σκοπὸν ἄνισος προσπάθεια. Νὰ σιωπήσῃς! Ἐὰν ὡμίλεις, θὰ ἔλεγες ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἠννόουν, θὰ προσέθετες ἀθλιότητα εἰς τὸ φορτίον τῶν ἀθλιοτήτων. Δὲν θὰ ἐξήγεις τίποτε καὶ δὲν θὰ ἀπεδείκνυες τίποτε εἰς τὸ ἐν τῇ καμίνῳ ὂν τοῦτο, ἀνίκανον νὰ σὲ ἀκούσῃ, καὶ θὰ τὸ ἐγκατέλειπες, ἀφοῦ τὸ ἄφηνες βυθισμένον εἰς νύκτα βαθυτέραν. Θὰ τὸ ἄφηνες, σκεπτόμενος ἴσως ὅτι εἶπες ὡραῖα πράγματα, καὶ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σου, ὢ εἰρωνεία! Εἶναι σκληρὸν νὰ παρουσιάσῃ τις κανόνας, συνταγήν, εἰς ἕνα τὸν ὁποῖον δέρνουν τὰ δεινά. Καὶ ἐνίοτε διὰ τοῦ τρόπου ἡμῶν δεικνύομεν εἰς αὐτοὺς ἕνα πρᾶγμα, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα εἰς τὴν ἀκτήν, ἐνῷ αὐτοὶ εἶναι εἰς τὰ κύματα.

Νὰ σιωπήσῃς! Ἡ σιωπὴ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν εἶναι μεγαλεῖον ἄγνωστον. Τὸ βασίλειόν της εἶναι πλησίον εἰς τὸ βασίλειον τῆς εἰρήνης. Ἡ σιωπὴ εἶναι εἷς τῶν διαγγελέων οἱ ὁποῖοι περιστοιχίζουν τὸ Πνεῦμα. Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μακρὰν ἐκεῖθεν ὅπου ἁπλοῦται ἡ σιωπή, μεγάλη καὶ ἱερά. Σιώπα!

Ἀλλὰ νὰ ἀγαπήσῃς μὲ περισσοτέραν ἀγάπην τοὺς πάσχοντας. Νὰ λάβῃς μέρος ἀπὸ τὸ φορτίον των, νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν κάμινόν των, νὰ συμμερισθῇς τὸν πόνον των. Εἰς τὴν ἱερὰν δὲ αὐτὴν σιγήν, τὴν ἐνεργὸν καὶ πλήρη ἀφοσιώσεως, θὰ θραύσῃς τὸν πνιγηρὸν ἄμβυκα, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ δυστυχία ἀπομονώνει καὶ ἐγκλείει τὰ θύματά της. Θὰ σὲ αἰσθανθοῦν πλησίον των, εἰς τὴν ἔρημον τῆς ἀγωνίας τὴν ὁποίαν διασχίζουν. Ὅταν τις εἶναι πλησίον τοῦ ἀγαπῶντος αὐτόν, δὲν εἶναι μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲν τὸ γνωρίζουν, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἄπειρον γλυκύτητα, τὴν ἀνέκφραστον, νὰ περάσῃ ὡς πνοὴ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸ πυρέσσον μέτωπόν των.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΒΑΓΝΕΡ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΨΗΦΟΙ

—Ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος.

Ἀσθενήσας ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἰατρικῇ διαγνώμῃ ἔχων ἀνάγκην ἡσυχίας ὁ γηραιὸς Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθάγγελος, διὰ γράμματος ἐξητήσατο κατὰ τὸν λόγον τοῦτον παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνακούφισιν ἀπὸ τῶν ἀνατεθειμένων αὐτῷ καθηκόντων τῆς Ἐπαρχιακῆς διοικήσεως.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 28ης λήξαντος μηνὸς ἀναγνωσθέντος τοῦ ὡς ἄνω γράμματος τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ λόγων μεστῶν ἀγάπης καὶ τιμῆς πρὸς τὸν γεραρὸν Ἱεράρχην ἐξῆρε τὴν ἄχρι τοῦδε πιστὴν καὶ εὔορκον ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν αὐτοῦ διὰ τῶν κοσμούντων αὐτὸν προσόντων τῆς μορφώσεως, τῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον καὶ τῆς εὐγενείας, ἐγένετο δὲ συνοδικῶς ἀποδεκτὴ ἡ αἴτησις τῆς Α. Σεβασμιότητος.

Ἐπὶ τούτῳ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὑπ' ὄψει ἔχουσα τὴν μακρὰν καὶ δόκιμον διακονίαν τοῦ γεραροῦ Ἱεράρχου, ὅστις ἀφιερώσας ἑαυτὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πλέον ἔτη ὑπηρέτησεν αὐτῇ ἀφωσιωμένως καὶ εἰς θέσεις δοκίμους ὡς διδάσκαλος, Ἱεροκήρυξ καὶ Ἀρχιδιάκονος ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐφέσου, ὡς καθηγητὴς ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης καὶ ὡς Ποιμενάρχης ἐν διαφόροις Ἐπαρχίαις τοῦ Θρόνου, εἰσηγήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἔγνω ἵνα προαγάγῃ τὴν Α. Σεβασμιότητα εἰς τὴν περίδοξον Μητρόπολιν Ἐφέσου, μεθ' ἧς αὕτη συνδέεται πρὸς τῇ αὐτόθι διακονίᾳ αὐτῆς καὶ διότι ἐκ τῆς Ἐπαρχίας ταύτης κατάγεται καὶ διότι προστάτην ἔσχε τὸν ἀείμνηστον Μητροπολίτην Ἐφέσου Ἀγαθάγγελον. Ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἐφέσου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Ἀγαθάγγελος.

—Ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος.

Κατὰ τὴν αὐτὴν Συνοδικὴν συνεδρίαν ψήφων κανονικῶν γενομένων ὡσαύτως ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ πρὸς πλήρωσιν τῆς ὡς ἄνω χηρευσάσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, ἴσας ψήφους ἔλαβον οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Μύρων κ. Πολύκαρπος καὶ Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος, ἐξ ὧν ψήφῳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος ἀνεδείχθη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μάξιμος.

Ἐπηκολούθησε τὸ μήνυμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος καὶ ἡ νενομισμένη εὐχαριστία. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐπὶ Συνόδου εὐχαριστοῦσα εἶπε:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Πληροῖ τὴν καρδίαν μου βαθυτάτης συγκινήσεως ἡ ψήφοις κανονικαῖς καὶ προκρίσει τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἐκλογὴ καὶ κλῆσις ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου ἐπὶ τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος, τὸν γεραρὸν καὶ ἱστορικὸν Θρόνον τῆς ὁποίας πάλαι τε καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ ἐλάμπρυνε πλειὰς σεπτῶν καὶ ἀξίων τῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχῶν.

Ἐν συντριβῇ ψυχῆς καὶ ταπεινώσει ὑποτάσσομαι τῇ βουλῇ τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, τῇ διὰ τῶν γενομένων σήμερον ἐκδηλωθείσῃ, καὶ ὑποβάλλω τὴν ἄπειρόν μου εὐγνωμοσύνην τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἐπὶ τῇ ἐπιεικεῖ κρίσει καὶ τῇ προσγενομένῃ μοι τιμῇ. Εἴησαν δέ μοι, Παναγιώτατε, αἱ θεοπειθεῖς εὐχαὶ τῆς Ὑμετέρας Πανσέπτου Κορυφῆς καὶ τῶν Σεβασμίων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἀρωγοί, ἵνα ποιμάνω θεοφιλῶς καὶ θεαρέστως τὸ τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ καταπιστευόμενον εὐσεβὲς ποίμνιον καὶ ἀπολογίας τύχω εὐπροσδέκτου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Ἀμήν!

Ἡ Α. Σεβασμιότης διακρινομένη διὰ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκραιφνῆ ζῆλον, δοκίμως ὑπηρέτησεν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Χαλκηδόνος καὶ Ἐφέσου, ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, προαχθεῖσα ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας καὶ ὡς τοιοῦτος παραμείνασα ἐπί τι Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀκολούθως χρηματίσασα μέχρι τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος ἐκλογῆς αὐτῆς Τοποτηρητὴς τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑΙ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἐν μέσῳ μεγάλης συρροῆς τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος ἐχοροστάτησεν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἐδιρνὲ Καποῦ τῇ 17ῃ καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος Πέραν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ναοῦ, τῇ 20ῇ λήξαντος.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΙΝΑΙΟΥ

Ἀπὸ τῆς 24ης παρόντος μηνὸς ἀφιχθεὶς διαμένει ἐνταῦθα ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος. Ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὴν Α. Σεβασμιότητα ἀποβιβαζομένην ἐχαιρέτησεν ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος Ἀδαμάντιος. Σκοπὸς τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεως τῆς Α. Σεβασμιότητος εἶναι ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἐπιθεώρησις τοῦ ἐνταῦθα Σιναϊτικοῦ Μετοχίου καὶ τῶν κτημάτων αὐτοῦ.

Ἡ ἄφιξις τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σιναίου συνδεομένου πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν διὰ τῶν δεσμῶν τῆς φοιτήσεως αὐτοῦ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην

Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ καὶ τῶν ἰδιαιτέρων του αἰσθημάτων σεβασμοῦ καὶ τιμῆς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐχαιρετίσθη μετὰ πολλῆς χαρᾶς. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἀποτελεῖ φυσιογνωμίαν τῆς Ἐκκλησίας συμπαθῆ καὶ ζηλωτῶς προΐσταται τῆς ἱστορικῆς καὶ σεπτῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν χοροστασίαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου συνεχοροστάτησε μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ.

ΤΑΞΕΙΔΙΑ

Ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἀθηνῶν τῇ 2ᾳ τρέχοντος ὁ αὐτόθι μεταβὰς Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σάρδεων κ. Γερμανός.

— Ὡσαύτως ἐπανέκαμψεν ἐξ Ἁγίου Ὄρους τῇ 16ῃ τρέχοντος ὁ ἐπὶ ἀποστολῇ διατρίψας ἐπὶ ἕνα καὶ ἥμισυν μῆνα αὐτόθι Σύγκελλος τῶν Πατριαρχείων κ. Γαβριήλ.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ

— Ἐγκριθείσης τῆς εἰς πρεσβύτερον χειροτονίας διὰ τὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος Πέραν τοῦ διακονοῦντος ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ καὶ χρέη γραφέως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκτελοῦντος διακόνου Καλλινίκου Νικολαΐδου, ἡ χειροτονία αὐτοῦ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου ἐν τῷ ὡς ἄνω Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος τῇ 17ῃ τρέχοντος μηνός.

— Αἰτήσει τῆς ἐν Ρουμανίᾳ ὁμογενοῦς Κοινότητος Μπρασόβου ἐνεκρίθη ἡ εἰς πρεσβύτερον διὰ τὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς Κοινότητος χειροτονία τοῦ ἐλλογιμωτάτου κ. Νικολάου Παχυοπούλου, ἀποφοίτου τῆς Ἀκαδημίας Κιέβου καὶ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἰσμαηλίῳ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου, φέροντος πρὸς τῇ μορφώσει καὶ τὰ ἀπαιτούμενα ἄλλα προσόντα, διὰ σεπτοῦ δὲ Πατριαρχικοῦ Γράμματος διεβιβάσθη τὸ προσῆκον περί τε τῆς χειροτονίας καὶ τοῦ ὡς ἄνω διορισμοῦ τοῦ εἰρημένου πρός τε τὸν Μακαρ. Πατριάρχην Βουκουρεστίου κ. Μύρωνα καὶ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Τρανσυλβανίας κ. Νικόλαον.

ΕΟΡΤΑΙ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης τοὺς ἑορτάσαντας κατὰ τὸν παρόντα μῆνα Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεοδωρουπόλεως μὲν κ. Λεόντιον καὶ Λαοδικείας κ. Δωρόθεον ἐπεσκέφθη κατ᾽ οἶκον, Ρόδου δὲ κ. Ἀπόστολον καὶ Λέρου κ. Ἀπόστολον συνεχάρη διὰ γραμμάτων.

Ο ΑΡΧΩΝ ΧΑΡΤΟΥΛΑΡΙΟΣ

Κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν χοροστασίαν τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς ἐγένετο ἡ ἐκκλησιαστικὴ χειροθεσία τοῦ Ἄρχοντος Χαρτουλαρίου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κ. Γ. Χόλλεμπαχ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Πρωτοβουλίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς κ. Βασιλείου συνέστη Ἐπιτροπὴ πρὸς ἀνέγερσιν Μητροπολιτικοῦ μεγάρου ἐν τῇ νέᾳ ἕδρᾳ τῆς Ἐπαρχίας, τῷ Δελβινακίῳ.

ΝΕΣΤΩΡ ΤΣΑΝΑΚΛΗΣ

Ἐν γήρατι λιπαρῷ ἀπεβίωσεν ἐν Καΐρῳ τῇ 7ῃ τρέχοντος μηνὸς καὶ μὲ ἐκδηλώσεις ἐξαιρετικὰς ἐκηδεύθη τὴν ἐπομένην αὐτόθι ὁ διαπρεπὴς ὁμογενὴς **Νέστωρ** Τσανακλῆς.

Ὁ ἀείμνηστος διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ ἀνεδείχθη προσωπικότης διακεκριμένη καὶ σεβαστὴ ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἦτο ἐγκατεστημένος, ἡ δὲ ἐξαιρετικὴ δραστηριότης καὶ ἐπίδοσις αὐτοῦ ἐφείλκυσεν εὐμενῆ τὴν προσοχὴν τῆς αὐτόθι Κοινωνίας καὶ τοῦ Κράτους. Αἱ πολλαπλαῖ καὶ γενναιόδωροι εὐεργεσίαι αὐτοῦ πρός τε τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Κοινότητα Γκιουμουλτζίνης καὶ τὴν Κοινότητα Καΐρου ἀνέδειξαν τὸν ἀείμνηστον μορφὴν ἐπιβάλλουσαν.

Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, μεθ' ἧς ὁ ἀείμνηστος συνεδέετο καὶ ὡς εἷς τῶν ἐκτελεστῶν τοῦ Λαμπαδαριδείου Κληροδοτήματος, εἰς ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἐκτιμήσεως αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1908 κατέλεξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν Ὀφφικιάλων αὐτῆς ὀνομάσασα αὐτὸν ***Ἐντιμότατον Ἄρχοντα τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ Εὐεργέτην τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Γκιουμουλτζίνης.***

Ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς προὐξένησε βαθεῖαν λύπην.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΤΟΡΑΚΙΣ

Μετὰ λύπης ἐγνώσθη ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀρχιμανδρίτου Μελετίου Τοράκι.

Μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, σεμνὸς τοὺς τρόπους καὶ εὐγενὴς τὸν χαρακτῆρα ὁ ἐκλιπὼν Ἀρχιμανδρίτης ὑπηρέτησεν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Κρήτης ὡς καθηγητής, Ἱεροκήρυξ, Συντάκτης τοῦ «Χριστιανικοῦ φωτὸς» καὶ ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἐπισκοπῆς Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου.